

Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

Мельник Юлія, Плющ Валентина Миколаївна

МЕНТАЛЬНІ КАРТИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ УЧНЯ

Інноваційна спрямованість навчального процесу призводить до корінних змін у педагогічній практиці, спрямування методів на усвідомлене і творче навчання учнів, розвиток їхніх особистісних якостей – самостійності у прийнятті рішень, творчого підходу у навчанні, ініціативності, наполегливості, самооцінки тощо. Ментальні карти можуть бути застосовані у будь-яких видах завдань, залучають учнів різного віку до активного творчого мислення, організації й вирішення проблем. Гнучкість цих карт дозволяє розглядати будь-яку тему або навчальне питання з хімії, вони можуть використовуватися або для всього класу, або індивідуально.

Ментальна карта (*mind map*, *асоціативна карта*, *інтелект-карта*, *карта-знань*) будується на основі ключових слів або картинок, які відображають частини головної ідеї. На відміну від асоціативної карти, у когнітивних і концептуальних карт центральна ідея – основа концепції – може бути не представлена в моделі або на малюнку, але вона сприймається і розшифровується у процесі детального опису. Ментальні карти вирізняються деревовидною структурою з декількома ярусами вузлів, причому асоціативні зв'язки можуть не відповідати рівню категоризації і бути конкретизовані.

Суть побудови ментальної карти полягає у тому, щоб за допомогою зрозумілих символів, образів, об'єктів, асоціацій, якими мислить людина, наочно зобразити цілісну картину знань про предмет вивчення або розгляду. Це зручний інструмент для відображення процесу мислення і структуризації інформації у візуальній формі. Ментальні карти є універсальними, їх можна застосовувати у різних сферах розумової діяльності, зокрема для підготовки планів, творчих проектів, різноманітних тренінгів.

Можливості карт знань дозволяють: поліпшити пам'ять, нагадати факти, слова і образи; генерувати ідеї; надихнути на пошук рішення; продемонструвати концепції і діаграми; аналізувати результати або події; структурувати курсові роботи; підсумувати інформацію; здійснити навігацію матеріалом, що вивчається; організувати взаємодію між учнями в груповій роботі або рольових іграх.

Проаналізувавши літературу мною було виокремлено найпопулярніші сервіси для створення ментальних карт:

	Назва сервісу	Особливості функціонування
MindMup		Просте управління, імпорт зображень з диска або хмари. наявний безкоштовний пакет. Користувачі безкоштовної версії можуть створювати спільні карти до 100 Кб строком на 6 місяців;
Xmind		Велика кількість шаблонів, широкий вибір стилів, ліній, кольорів і форм, зручне створення презентацій. Наявний безкоштовний пакет всі види діаграм і синхронізація з хмарою.

<i>iMind Map</i>	Програма пропонує 4 режими: фіксація ідей і думок, мозковий штурм, створення інтелект-карт, конвертація даних у презентації 2D і 3D, близько 130 видів стилів, можна додавати звукові файли.
<i>Popplet</i>	Над однією картою може працювати одночасно кілька користувачів, можна вставляти в них зображення, відео, англійськомовний інтерфейс. За допомогою сервісу можна створити не більше 5 карт безкоштовно. Все, що більше – вимагає підписки, яка коштує 3 \$ щомісяця.
<i>Mindomo</i>	Існує три аккаунта: вчитель, бізнесмен, студент, пропонується 24 шаблону карт, можливість спільної роботи над картою декількома користувачами.

Отже, ментальні карти в освіті – сучасний і компактний спосіб викладення навчального матеріалу що дозволяє учням краще засвоїти матеріал. Використання ментальних карт на уроці дозволяє учням самостійно засвоювати матеріал, відкриваючи коментарі до блоків карти, гіперпосилання, відеоматеріали, картинки тощо. Розумові карти допомагають розвивати креативне і критичне мислення, пам'ять і увагу, а також зробити процес навчання цікавішим і результативнішим.